

BESTE LEZER,

Na de oorlog was het in Nederland, in heel Europa trouwens, een puinhoop, letterlijk en figuurlijk. De wederopbouw moest beginnen. Naast het verlies, persoonlijk en materieel, was er ook grote dankbaarheid en blijdschap in Nederland. Hiervan getuigen de veelheid van uitingen over de bevrijding. Men was weer vrij in doen en laten.

Dit boek laat een aantal attributen uit die periode zien. Sommigen zijn voorzien van een begeleidende tekst, de meesten niet. Maar de opschriften op wandborden, tegels, etc. zijn al veelzeggend genoeg. Ik hoop dat ook u, via dit boek, iets van de opluchting, blijdschap en vreugde bij de mensen van toen, kunt ervaren.

OPERATIE MANNA

Onderdeel van een serie tegels door De Porcelainen Fles, het eerste object waarmee de verzameling begon.

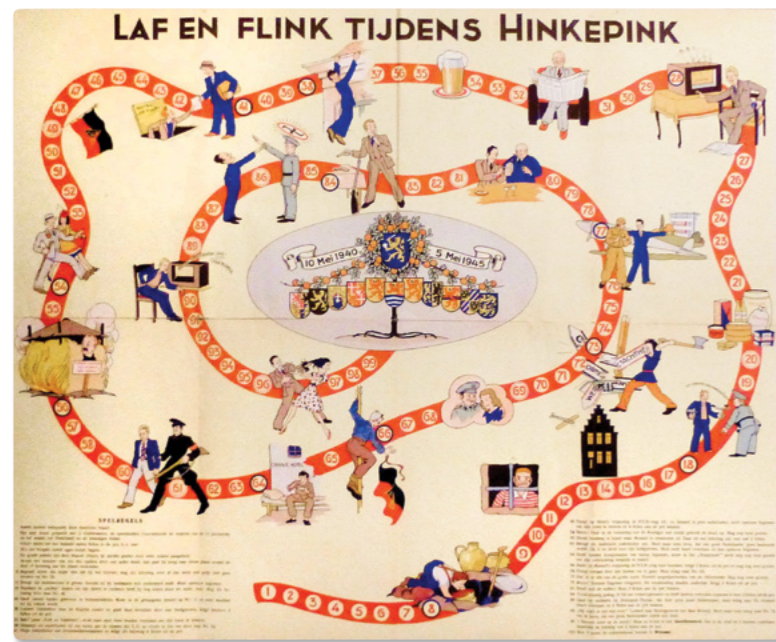

VAN 'T ZWAAR GEHAVENDE NEDERLAND

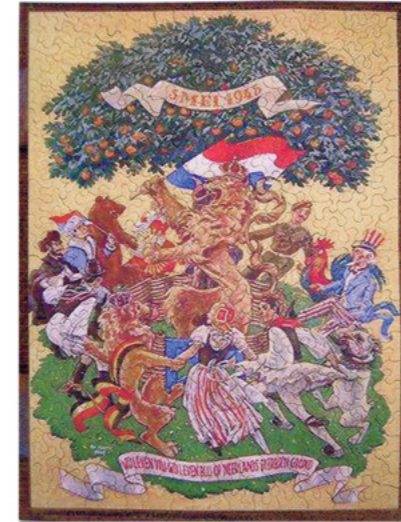
Een tegenwoordig veel gezochte tegel uit de serie van De Proceleinen Fles. Deze waren op bestelling te krijgen maar van deze metselaarsversie werden er maar weinig besteld.

SPELLEN
Fabrikanten zagen ook wel brood in het onderwerp 'bevrijding' en er kwamen dan ook diverse spellen op de markt; legpuzzels, ganzeborden, etc.

BEVRUJDINGSPUZZLE

BIJ DEES FLEURIGE CREATIE HOORT EEN KLEINE EXPLICATIE

VRIJHEIDSDROOM
onder de
ORANJEBOOM

De internationale krans maakt een blijde rondedans. Canadees en Franse Haan, daarna komt d'Amerikaan, dan John Bull met Griekenland, en die geeft Noorwegen een hand. La Belgique, met olijk snuit. De Joegoslaaf danst als een guit. Hale Selassie springt ook mee. De Pool zwaait met zijn vlag voor twee. De Rus, die grote bruine beer, och ja, die danst ook heen en weer en nog wel met een Zweedse schone, aan wie de Leeuw zijn vlag wil tonen. Oké! een origineel idee, jal ik neem ook zo'n puzzle mee.

HOE NEDERLAND BEVRUJD WERD.

1. Invasie in Normandië, 6 Juni 1944.
2. Parijs bevrijd, Augustus.
3. Brussel bevrijd, 2 September.
4. Gestuurde vorken bij Breda, 3 September.
5. Amsterdamsche vorken.
6. Huis dor ingang.
7. "Dons Dinsdag" - Amsterdamsche vorken met blies.
8. Vrijheid van Rotterdam, 4 September.
9. Vrijheid van Rotterdam, 4 September.
10. Engelse tankvoorst.
11. 17-28 Sept. Felle strijd om de Purmerdy, Arnhem.
12. 17 September, Onze spoorweg aanen gast in.
13. 17 Sept. Vrijheid van de Veluwe.
14. 17 Sept. Vrijheid van de Veluwe.
15. 28 October, Dinsdag van vierden goudend.
16. 30 October, Breda gevallen.
17. 1 November, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
18. 18 November, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
19. 18 November, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
20. 18 November, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
21. 31 Maart, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
22. 1 Maart, in A. in A.
23. 1 Maart, in A. in A.
24. 15 Maart, in A. in A.
25. 29 Maart, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
26. 5 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
27. 5 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
28. 5 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
29. 6 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
30. 5 April, Geallieerde veldwachters landen bij.
31. 5 April, Geallieerde veldwachters landen bij.
32. 5 April, Geallieerde veldwachters landen bij.
33. 10 April, De Canadezen voor de IJssel.
34. 10 April, De Canadezen voor de IJssel.
35. 13 April, De Canadezen voor de IJssel.
36. 13 April, De Canadezen voor de IJssel.
37. De Canadezen trekken de IJssel over.
38. 15 April, De Canadezen verlaten de Duitsers uit hun stellingen bij Apeldoorn.
39. 17 April, Het gehele Groningen viert zijn bevrijding.
40. Geheel Friesland in Canadeesche handen.
41. Soldaat van de Brigade Prinses Irene.
42. L. Propaganda.
43. 19 April, Barneveld en Voorthuizen stormderland bevrijd.
44. 20 April, De Engelsen vechten in de buitenveld van Amersfoort.
45. Canadeesche jeep.
46. 21-27 April, Het Westen van ons land wordt op bevrijd.
47. De eerste veldwachters verschijnen in boven Nederland, 29 April.
48. Hier geboed onder het pult van de Rijkskassaary te Breda, 30 April.
49. H.M. de Koningin en H.K.H. Prinses Juliana arriveeren per vliegtuig in de Canadeesche luchtmacht.
50. 17 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
51. 17 April, De Canadezen trekken bij, 1000 in Zeeseesch-Vrijheid van.
52. "Oranje Hout".
53. Radio Bejaal geeft om 20.30 uur door dat de Duitse troepen in Nederland capituleren, 4 Mei.
54. Nederlandisch piloot.
55. Om 8 uur 's morgens gaat de capitulatie voor Nederland in. De vlaggen gaan uit en de Canadezen vieren hun stellingen bij Apeldoorn.
56. Amersfoort, 6 Mei.
57. Het Canadeesche is lager bezet het Gooi. De Prinses Irene Brigade (H.M. de Koningin, 7 Mei.
58. Onder water geest land.
59. Nederlandische toeristische of suetboet.
60. De binnenvaart Canadeezen worden in luchtdoor Amersfoort onder bevelen bevoen, 8 Mei.
61. Anton Masarij gesticht, 9 Mei.
62. De oorlog gecorrec in Den Haag, 21 Mei.
63. Overwinningparade in Den Haag, 21 Mei.

SHERMAN TANK

De Amerikaanse Sherman tank (M4) was tijdens de Tweede Wereldoorlog het werkpaard van de geallieerden. In totaal zijn er ongeveer 50.000 stuks geproduceerd.

SHERMAN TANK THEEPOT

De loop is een schenktuit en op het deksel, de gevechtskoepel, kijkt een bemanningslid de verte in. Op de zijkant staat 1945. Gemaakt bij Mosa - Maastricht.

Plaquette ter herdenking aan de ondertekening van de capitulatie.

Hotel 'De Wereld' zoals het er uitzag toen de capitulatie getekend werd.

Bron: Gemeentearchief Wageningen

WANDBORD VAN HOTEL "DE WERELD"

Dit bord, met de tekst van de onvoorwaardelijke overgave van de Duitse bezetter is een unicum en heeft altijd in Hotel "De Wereld" gehangen. Totdat het hotel failliet ging en de inventaris werd geveild. Het bord werd gekocht door een inwoner uit Wageningen. Deze heeft het later te koop aangeboden aan de Gemeente Wageningen. Gelukkig is dit belangrijke gedenkbord nu opgenomen in de verzameling.

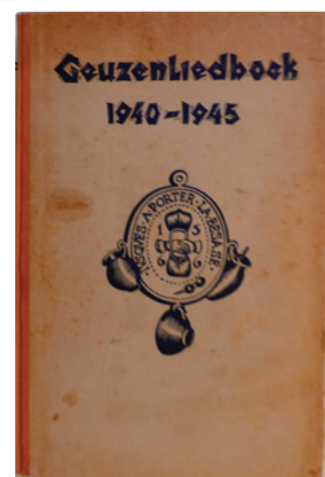
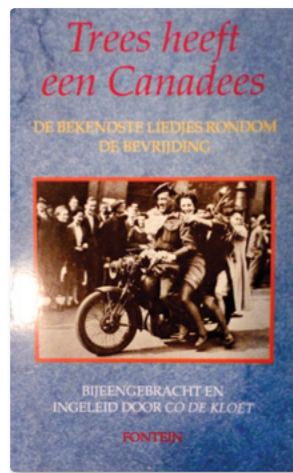
SCHOOLPLAAT

In onze jeugd waren in de klaslokalen aan de wand meestal op linnen gedrukte voorstellingen aanwezig. Over de natuur of onze geschiedenis, zo ook deze plaat van 'de capitulatie te Wageningen' zoals hierboven afgebeeld.

HULZEN

BOEKEN

Direct na de oorlog werden er over het thema 'bevrijding van Nederland' veel boeken gedrukt. Maar ook lokaal in bijna alle steden en dorpen werd er wel iets uitgegeven over dit onderwerp, de meeste uitvoerig voorzien van foto's en verhalen. In de bibliotheek van het Bevrijdingsmuseum Zeeland zijn al deze boeken uit de verzameling ondergebracht, daarin ook het boek 'Soldaat van Oranje 40-45', gesigneerd door Erik Hazelhof Roelfzema.

BEVRIJDINGS VERZAMELING

Verantwoording

Veenendaal, Januari 2019

Vaak is mij de vraag gesteld waarom deze verzameling, of wat heeft je er toegebracht om ermee te beginnen. Hoewel ik denk het te weten, is het moeilijk om dat op zo'n moment goed onder woorden te brengen. Zodoende ben ik maar eens achter het toetsenbord gaan zitten, om het op deze manier, mede ook voor mezelf, duidelijk te maken.

De bevrijding voor mij als jongetje.

Geboren op 1 Februari 1939 heb ik de oorlog natuurlijk niet bewust meegemaakt. De weinige herinneringen die ik daaraan heb komen dus van mij als 5 of 6 jarige aan het einde van de oorlog.

Hoewel Nederland op zaterdag 5 mei 1945 officieel bevrijd werd, capitulatie ondertekening in hotel De Wereld in Wageningen, kwam de bevrijding van ons dorp Veenendaal pas op woensdag 9 mei 1945. En dat terwijl Wageningen slechts op 12 km afstand ligt.

Het moet op die dag geweest zijn, dat ik bij mijn vader achterop de fiets mee mocht en we door Veenendaal fietsten, langs uitgestoken vlaggen en vele opgetogen mensen. Ik herinner me nog de markt, waarop veel tanks geparkeerd stonden. De stemming was uitgelaten vrolijk en in mijn herinnering is me dat als een gelukkig moment bijgebleven.

Op een voorjaarsavond, mijn leeftijd zal doen 10 of 11 jaar geweest zijn, het was 4 mei, ging ik met mijn vader mee om te helpen in onze paardenwei, ver achteraf gelegen, in wat nu het natuurreservaat "De Blauwe Hel" in Veenendaal wordt genoemd.

De fabrieksfluiten die er toen nog waren, gaven aan dat het acht uur was, het begin van de herdenking voor de gevallen.

Daar stonden we samen naast elkaar, midden in dat weiland, vader nam zijn pet af en toen de 2 minuten voorbij waren, zei hij: "dit is belangrijk om te doen, want er zijn er heel veel voor doodgegaan", dat is me altijd bijgebleven.

Naast het bovenstaande zijn er wel meer vage herinneringen uit die tijd, bijv. het angstaanjagende geluid van overvliegende V1's of V2's. Het schuilen in de kelder als er bommen vielen, waarbij een keer de boerderij van de familie Mander-sloot aan de overkant van onze straat werd getroffen en geheel vernield.

Ook de ingekwartierde Duitsers die op hun terugtocht/vlucht de voorkamer van ons huis als hoofdkwartier hadden gevorderd waren bedreigend.

Mooi is wel de herinnering aan een klein stukje chocolade. Oom Ceel Roseboom was via slui-proutes door de frontlinie naar het bevrijdde gebied geweest, in de buurt van Wageningen, daar had hij van de Canadezen een paar repen chocola gekregen. Ons gezin kreeg ook zo'n reep en een stukje daarvan kreeg ik. Het werd door mij in een doosje opgeborgen en in de voorkamer verstopt. Elke keer ging ik er heen en beet er met m'n tanden een klein stukje vanaf, in mijn herinnering heb ik er heel lang van genoten!

Herdenken

De vraag waarom is niet zo moeilijk. In alle jaren, vanaf mijn jeugd en later als volwassene, zijn de verschrikkingen van zowel de eerste- als de tweede-wereldoorlog op alle mogelijke manieren, via verhalen boeken en films, op je ingewerkt. Het is naar mijn overtuiging een plicht voor ons allen, om al die miljoenen, meest nog jonge mensen en gestorven voor onze bevrijding, op enig moment te herdenken. Hoewel vlagvertoon niet mijn ding is, wordt daarom op 4 en 5 mei, ter nagedachtenis aan deze gevallen en ter ere van onze vrijheid, de vlag altijd bewust uitgestoken.

De verzameling

De Tweede Wereldoorlog zelf met al zijn verschrikkingen zoals de concentratiekampen, de gesneuvelde militairen, verzet, de hongervinter en het leed en lijden van de gewone burgers in

oorlogstijd, is in al zijn vormen beschreven.

Door deze oorlogsellende waarvan ik het bestaan natuurlijk wel weet, was de tweede wereldoorlog zelf als onderwerp te groot en veelomvattend en voor mij niet iets om er als verzamelaar mee bezig te zijn. De bevrijding daarentegen geeft iets moois aan. Het laat de blijdschap zien van mensen en de hoop dat zoiets nooit meer in ons land zal gebeuren.

Daarnaast zijn mijn jeugdherinneringen aan de bevrijding ook een aanleiding geweest voor deze verzameling, al was het begin ervan was niet eens zo bewust.

De aanzet om er mee te beginnen was een mooi cloisonné tegeltje, waarop een vrouw met kind wuift naar vliegtuigen die in het voorjaar van 1945 voedsel uitwierpen boven de hongergebieden in Nederland, de zogenaamde operatie "MANNA".

Mijn vrouw had eind jaren tachtig dit tegeltje als dank ontvangen van een oude mevrouw uit Roermond, die zij in het kader van de kerkelijke bejaardenzorg vaak bezocht, veel later bleek pas dat dit een tegel was uit een serie van de "Porseleine Fles".

Zij bezocht altijd graag rommel- en vlooiemarkten, ik ging soms voor de gezelligheid mee, al was dat voor mij geen hoogtepunt. Maar wel vond ik er bij toeval zo nu en dan een bevrijdingstegel of bord.

Later na mijn vroege pensionering in 1995, met

meer vrije tijd ter beschikking, werd het interessanter en op den duur sloeg de verzamelwoede toe. Hierdoor veranderde de begeleiding naar rommelmarkten, in het door mijzelf veelvuldig bezoeken van verzamemarkten en beurzen. Daarnaast leverde de opkomst van "Marktplaats" en "Ebay" in die tijd ook veel resultaat op.

Niet alleen uit Nederland, maar ook uit Amerika, Canada, Australië en Engeland kwamen er bevrijdingsattributen binnen. Veelal van geëmigreerde Nederlanders, maar ook als souvenirs van geallieerde oud-militairen die ons land hebben bevrijd.

De verzameling komt dus uit alle windstreken, maar één ding hebben ze allemaal gemeen en dat zijn de gevoelens die er destijds waren en op tal van manieren werden uitgedrukt, zoals op:

borden/tegels/prentbriefkaarten/tekeningen/posters/boeken/hulzen/klompjes/asbakken/etc.

Alle attributen in de verzameling zijn origineel uit 1945 of van net erna. Sommigen zijn kunstzinnig gemaakt door professionals, anderen zijn gemaakt door particulieren als huisvlijt. Maar in beide gevallen zijn ze een waardevolle herinnering aan de bevrijding die voor altijd en voor iedereen actueel moet blijven.

Tenslotte

Gezien de huidige ontwikkelingen in de wereldpolitiek is het daarom goed om eens te refereren aan het boek met de titel: "Dat kan ons niet gebeuren..." Over het dagelijks leven in de Tweede Wereldoorlog, beschreven door Evert Werkman. Hierin wordt duidelijk gemaakt wat het betekend als je in oorlogstijd moet (over)leven.

Mensen voor de oorlog dachten, net als nu trouwens, dit kan bij ons niet gebeuren, maar helaas...

Daarom is dit boek voor ons allen een waarschuwing, omdat het de catastrofale gevolgen toont als vrede en vrijheid verloren gaan.